

Vejledning i udarbejdelse af retspsykiatriske erklæringer i sager vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse og anden tvang i psykiatrien, som forelægges Retslægerådet

(Erstatter vejledningen, optrykt i Retslægerådets årsberetning for 1989, s. 128 ff.)

Retslægerådet må ikke helt sjældent anmode om yderligere oplysninger i sager vedrørende tvang i psykiatrien, fordi det materiale, der fremsendes, er ufuldstændigt. På den baggrund skal Retslægerådet anmode om, at følgende iagttages ved fremsendelse af sager til rådet vedrørende tvang i psykiatrien:

1. Erklæringen bør indeholde

- a. Navn, cpr. nr., adresse, eventuelt stilling og civil stand. Oplysninger om indlæggelsestidspunkt samt indlæggelsesmåde, det vil sige frivillig indlæggelse eller tvangsindlæggelse; tidspunktet for eventuel tvangstilbageholdelse eller anden tvangsanvendelse; angivelse af, hvad patienten klager over.
- b. En kortfattet social anamnese samt oplysninger om den sociale situation ved indlæggelsen og hvilke forhold, patienten eventuelt skal udskrives til.
- c. En kortfattet somatisk anamnese med hovedvægten lagt på somatisk sygdom og behandling af psykiatrisk relevans, samt en aktuell somatisk statusvurdering.
- d. En psykiatrisk anamnese med oplysninger om eventuelle tidligere indlæggelser, herunder angivelse af tidspunkt, symptomer, diagnoser, behandling og behandlingseffekt. Ved mange tidligere indlæggelser vil disse indlæggelser eventuelt kunne resumeres i grupper, men de seneste bør omtales mere detaljeret.
- e. En beskrivelse af det sygdomsbillede og den adfærd, der har motiveret indlæggelsen. Der bør endvidere være en grundig psykopatologisk beskrivelse og vurdering af patientens tilstand. Er det ikke muligt at stille en sikker diagnose, bør diagnostiske overvejelser og tentative diagnoser anføres. Såfremt patientens tilstand har ændret sig under forløbet af indlæggelsen, bør dette beskrives, ligesom der bør være en grundig psykopatologisk beskrivelse af patientens tilstand på tidspunktet for tvangsudøvelsen.
- f. Behandlingsplanen bør nøje anføres. Ved psykofarmakologisk behandling nævnes præparattype, dosis og administrationsmåde.

- samt hvorvidt behandlingen er givet ved tvang. Har der været givet beroligende injektioner, angives præparat og dosis.
- g. Begrundelsen for den anvendte tvang anføres i klart sprog, ved for eksempel tvangstilbageholdelse således om det drejer sig om farekriteriet (for patienten selv eller for andre), behandlingskriteriet eller en kombination heraf.
 2. Der skal foreligge kopi af tvangsindlæggelsespapirer, tvangsprotokol m.v. Tillige bør eventuelle skriftlige tilkendegivelser fra patient eller patientrådgiver vedlægges. Kopi af journalen vil som hovedregel være overflødig, idet rådet forudsætter, at erklæringen vil indeholde de tilstrækkelige og nødvendige oplysninger.
 3. Retslægerådet kan i sin behandling af sager om tvang i psykiatrien som udgangspunkt kun anvende de dokumenter, der fremsendes vedrørende den aktuelle tvangsanvendelse.
- Såfremt der tidligere er udarbejdet erklæringer om patienten, kan der henvises til disse tidligere erklæringer under forudsætning af, at de vedlægges sagen. Tidligere udtalelser fra Retslægerådet, domme, afgørelser fra patientklagenævn m.v. vedlægges, såfremt der henvises til dette materiale.
4. Såfremt Retslægerådet ikke ser sig i stand til at behandle sagen på det grundlag, der aktuelt foreligger, vil rådet rette henvendelse direkte til den behandlede afdeling med anmodning om supplerende oplysninger. Der fremsendes samtidig kopi af skrivelsen til den instans (domstol/patientklagenævn), der behandler sagen. Den overlæge, der er ansvarlig for behandlingen, bør derfor parafere erklæringen.